УДК 338.28:303.447.3(075)

ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОПТИМАЛЬНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ІТ ПРОЄКТІВ

Ковиркіна О.В.
Національний університет «Одеська юридична академія»
Україна, Одеса
kibik@ukr.net

Анотація. *Визначено, що актуальна проблема визначення оптимальних результатів реалізації ІТ-проектів потребує комплексного вирішення з врахування ключових аспектів. Систематизовано основні проблеми, які можуть виникати під час реалізації ІТ-проектів, та інструменти їх подолання. Проаналізовано систему метрик для оцінки рівня досягнення результатів розробки та виконання ІТ-проектів.*
Ключові слова: *ІТ-проєкт; проєктний менеджмент; інформаційні технології; результати; бізнес-структура.*

Вступна частина. В умовах підвищення інтенсивності конкурентної боротьби бізнес-структури мають активно використовувати інноваційні технології, зокрема інформаційні. Такі технології є передумовою формування та розвитку конкурентних переваг сучасного бізнесу. Значна частина підприємницьких структур вкладає ресурси в розробку та реалізацію ІТ-проєктів для оптимізації бізнес-процесів та покращення кінцевих результатів своєї діяльності. Інноваційні проєкти передбачають інвестування коштів, у багатьох випадках у значних обсягах. Відповідно виникає проблема визначення оптимальних результатів реалізації ІТ-проектів, що вимагає комплексного підходу та дотримання певних ключових принципів.

Відповідно ***метою дослідження*** є систематизація проблем та ключових засад забезпечення отримання оптимальних результатів бізнес-структур в процесі реалізації ІТ-проєктів в умовах впливу чинників внутрішнього та зовнішнього середовища.

Основна частина. У наш час конкурентоспроможність економічної структури значною мірою визначається її технологічним потенціалом, який значною мірою обумовлюється ступенем використання ІТ-продуктів. ІТ-галузь постійно розвивається. Нові технології та методи стають більш доступними. Відсутність або недостатнє використання сучасних підходів може призвести до втрати конкурентних переваг структурою.

Значна частка сучасних бізнес-структур має обмежений ресурсний потенціал, зокрема його фінансову складову. Реалізація багатьох ІТ-проєктів потребує значної суми фінансових ресурсів, зокрема залучених. Неефективне управління проектом може призвести до зайвих витрат та навіть втрат. Важливим завданням є дослідження причин виникнення і способів попередження надмірних витрат [1]. ІТ-проєкти можуть виконуватися власними силами, що є характерним для представників великого та середнього бізнесу, які мають власний ІТ-потенціал, або на підставі залучення фахівців ІТ-компаній. Обидва варіанти потребують врахування вимоги забезпечення оптимальних результатів реалізації ІТ-проєкту на підставі реалізації комплексного підходу та врахування кількох ключових моментів.

По-перше, слід чітко визначити мету функціонування бізнес-структури та сформувати стратегію досягнення зазначеної мети. Повинен існувати чіткий зв'язок між ІТ-проєктом і положеннями стратегії розвитку. Активна комунікація зі стейкхолдерами проєкту, якими зокрема є власники, керівники, працівники структури, дозволить постійно отримувати

інформацію про очікування від проєкту та їхнє врахування на різних етапах проєктного процесу [2].

По-друге, ефективне управління проектом, що передбачає зокрема використання методів Agile, Scrum, Waterfall залежно від специфіки проекту, дозволить оптимізувати план реалізації проекту. Необхідним є чітке визначення етапів, вимог, ролей, прав та обов'язків учасників проєкту, що в подальшому дозволить контролювати виконання завдань та дотримання графіку.

По-третє, більшість проєктів реалізуються в умовах нестабільності. Нестабільність в проєктному середовищі може формувати можливості щодо покращення результатів реалізації проєкту та, з іншого боку, обумовлювати додаткові ризики. Залежно від того, як проєктна команда реагує на нестабільність і враховує її фактори, нестабільність може бути позитивним або негативним чинником, що обумовлює успішність проєкту.

Нестабільність може призвести до затримок у виконанні проєкту та збільшення витрат, що створює додатковий тиск на бюджет проєкту. Зміни вимог замовників можуть стати проблемою для проєкту, особливо, якщо вони надходять у пізній стадії його виконання. Такі зміни спричинюють складнощі завершення проєкту і відповідно невизначеність його результатів, оскільки прогнозування стає важким завданням. Додаткові витрати на аналіз і мінімізацію ризиків можуть збільшити суму витрат проєкту до неприйнятного рівня. Нестабільність може викликати стрес та напругу в команді, що негативно впливає на її продуктивність.

З іншого боку, можливості, які виникають внаслідок нестабільного стану можуть бути значущими та впливовими на розвиток бізнес-структури та її ІТ-проєктів. Нестабільність може стимулювати потребу в пошуку нових шляхів та інноваційних рішень, що призведе до покращення бізнес-процесів та продуктів, зокрема ІТ-продуктів. Додатково, зміни в зовнішньому середовищі можуть відкривати нові ринки або шанси для розширення бізнесу. Робота над ІТ-проєктами в умовах нестабільності може сприяти зростанню рівня навичок команди та набуттю додаткового досвіду.

По-четверте, особливо в сучасних умовах важливим є забезпечення кібербезпеки. Адекватний захист даних та інфраструктури проекту від потенційних загроз дозволяє оптимізувати його результати [3].

По-п'яте, необхідним є постійне відстежування прогресу проекту та вимірювання результатів. Існує багато варіантів метрик та інструментів для оцінки продуктивності, якості, ефективності проєкту [4]. Серед існуючих метрик заслуговують на увагу коефіцієнт завершення проекту, який враховує, наскільки завдання та етапи проекту виконані у визначені терміни, вартість проекту, що є важливою для контролю фінансової ефективності проекту, співвідношення вартості до користі, що допомагає визначити ефективність і доцільність проекту, задоволеність клієнтів, котра вимірює рівень задоволеності бізнес-структури результатом ІТ-проекту. Ці та багато інших метрик допомагають оцінити, наскільки ефективно реалізується ІТ-проект, вчасно адаптувати проект до змін. Використовувати одну метрику вважається недоцільним, оскільки в такому випадку не буде забезпечено принцип комплексності.

Висновки. Невизначеність результатів реалізації ІТ-проєкту може призвести до втрати можливостей для розвитку бізнесу. Відповідно забезпечення оптимальних результатів в реалізації ІТ-проєкту вимагає постійної уваги до деталей, гнучкості і глибокого розуміння потреб замовника, зокрема бізнес-структури. Набор метрики ефективності ІТ-проєкту формується з метою вимірювання та оцінки результатів реалізації проєкту. Врахування

базових принципів управління проєктами допоможе максимізувати шанси на їхню успішну реалізацію.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

[1] Кібік, О., Рединa, Є., Хаймінова, Ю. & Котлубай, В. (2019). *Менеджмент організацій. Проектний менеджмент*. Одеса: Фенікс.
[2] Єгорченков, О., Єгорченкова, Н. & Катаєва, Є. (2017). *Азбука управління проектами. Планування*. Київ: КНУ ім. Т. Шевченка.
[3] Горбаченко, С. (2020). *Проектний менеджмент*. Одеса : НУ "ОЮА".
[4] Латишева, О. (2019). Використання інструментарію проєктного аналізу та моделювання бізнес-процесів для управління проєктами на підприємствах. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*, 30 (69), № 3, 185-191.

Kovyrkina O.V.

Problems of ensuring optimal results of implementation of IT prjects

Abstract. *It has been determined that the pressing issue of defining optimal outcomes in the implementation of IT projects requires a comprehensive approach, taking into account key aspects. The main problems that may arise during the implementation of IT projects and the tools to overcome them have been systematized. A system of metrics for evaluating the level of achievement of results in software development and IT project execution has been analyzed.*

Keywords: *IT project; project management; information technology; results; business structures.*